

In memoriam

Ezekiel Alembi

12. XII 1960 – 17. I 2010

Sõbra ja kolleegi Ezekiel Alembi elupäevade arv sai ootamatult täis jaanuarikuus, valusa üllatuse-na folkloristidele maailma erinevates riikides.

Kohtasin Ezekiel Alembit esmakordselt 1998. aastal Göttingenis ISFNRI kongressil naervana ja vaidlevana. Ta kaitses visalt oma mahlaklaasi ja vaidles vastu lauanaabri südamest tulevale veiniülis-tusele. Ezekiel vaidles veinile vastu ja rääkis sama kütkestavalt lauanaabriga Abanyole laste lauludest. Ei usu, et vastasin sama huvitavate lugudega eesti folkloorist. Ezekiel rahvaluule esitajana oli mees kui orkester, ta oli näitleja ja poeet, täiendas jutte lauluga, vajadusel tantsis, ühendas folkloori puudutavad mõttekäigud keeleuuenduslike ideedega ja kultuurimõtisklustega. Võib-olla just need arutelud, kuidas leida võimalusi emakeelseks õppeks, kuidas edendada väikeste keelte prestiiži, muuta omakultuuri väärtused ihaldatavaks, kuidas seista vastu valge massikultuuri survele, ajendasid mind huviga kuulama ja tõmbama paralleele eesti keele ja kultuuri olukorraga üle saja aasta varem. Ezekiel oli lahkelt nõus sõitma Tartusse, sest ta kavatses minna Soome doktoritööd kirjutama.

Nii saabuski ta hilissügisel Tartusse, esines raadios, pidas üliõpilastele loenguid, lindistas muuseumi stuudios muinasjutte ja lastelaule, õpetas saalitäiele eestlastele tantsusid, luges, kirjutas, ja sattus koguni folkloristidega Kamsule põrgukuuma savisauna lavale. Ikka rõõmsalt naerdes tegi ta kaasa kõik seni nägematud saunahullused, kuid peatus novembrikuises esimeses lumesajus jäise veega tiigi kaldal. Ei, aitab, arvas ta naerdes.

Göttingeni kongressi ajaks oli Ezekiel vana konverentsikala, käinud Hiinas, Indias, koolitustel Austraalias ja Soomes. Väikesest külakoolist Vihiga maakonnas jõudis ta kohalike koolide kaudu Nairobi Kenyatta Ülikooli. Seal kaitses ta magistritöö kodukandi lastelauludest, millele järgnes Helsingis 2002. aastal kaitsitud doktoritöö *The Construction of the Abanyole Perceptions on Death through Oral Funeral Poetry*. Kodukandi folkloor toitis ta uurimis-

IN MEMORIAM

töid, tihedad sidemed kodukandi elanike ja pärimusega olid ta elu pärisosa ja allikas.

Ezekiel oli tugi oma õdedele-vendadele ja teistele sugulastele. Ta valutas südant kodukandi laste haridustee pärast ning otsis võimalusi nende kooliraha tasumiseks ja hariduspüüdluste toetamiseks.

Keeniat ja Ezekieli kodukanti külastades sai selgemaks ta südamevalu hääbuvate kultuuriteadmiste pärast: rikka pärimusega maal on vähe võimalusi rahvaluule talletamiseks, iga uus rahvusvaheline lennuväli rikub peened traditsioonilõimed ja võrgustikud. Nähes savimajade seintel iluideaalina valge Barbie pilte, sai mõistetavaks ta mure vildakate eeskujude pärast.

Ezekiel kirjutas luuletusi ja lasteraamatuid. Ta jõudis neid avaldada 40 ümber ja see oli tema panus Aafrika kultuuri edendamiseks. 2003. aastal pälvis ta suure kirjandusauhinna. Teater oli üks tema lemmikkunste: 2000. aasta Keenia vahekongressi külalised mäletavad kindlasti kongressi kultuuriprogrammi värvikat teatrietendust, teatriõppega olid seotud E. Alembi esimesed välisreisid. Aastaid oli ta Keenia koolide ja kolledžite draamafestivali esimees (National Chairman, Kenya Schools and Colleges Drama Festival), viimastel aastatel ka Kenyatta Ülikooli raadio direktor. Leivatöö Kenyatta Ülikooli kirjanduse õppetooli vanemlektorina, arvukad loengukursused, juhendatavad, folkloristi amet, osalemine erialaseltside töös, esinemised konverentsidel ja kongressidel, töö ajakirjade kolleegiumites (Eestis 1996. aastast ilmuva *Folklore. Electronic Journal of Folklore* toimetuskolleegiumis osales ta üle kümne aasta) jättis vähe vaba aega. Iga ta minut oli arvel, sellele vaatamata oskas ta alati olla hea kuulaja ja tõsta tuju nakatava naeruga.

Ezekiel rajas kodukohta hariduse edendamiseks raamatukogu. 2000. aastal oli Lauri Harvilahtil, Merili Metsvahil, Andres Kuperjanovil ja allakirjutanul hea meel matkata temaga koos koduküla radadel. Nägime iidset viigipuud Ebwiranyi külas Emuhaya's tema kodutalu väravate lähedal. Ezekieli isa õpetas oma majas külalastele lugemist, sealses koduaias puhkab koos lähemate sugulastega nüüd meie sõber.

Mare Kõiva

In Memoriam

Ezekiel Alembi (12. XII 1960 – 17. I 2010)

Mare Kõiva's eulogy on Kenyan folklorist Ezekiel Alembi, friend and colleague, who passed away unexpectedly in January 2010.